

1236

L'amant

(ALDC, VIII, 1722. L'amant)

En aquest mapa i comentari tenim en compte diversos significants que contenen un referent relatiu a diferents tipus de cordes per a hissar i arriar l'antena d'una embarcació de vela; *amant*, *drissa* i *enflonc* figuren com a sinònims al diccionari normatiu, però no *trossa*; per a dibuixos de la *trissa* i l'*enflonc*, veg. Savall, 1991: 71.

Amant, ‘corda que passant pel cap de dalt d'un arbre i baixant cap a coberta serveix per a hissar i arriar l'antena’, deriva del gr. IMÁS, IMÁNTOS ‘corda’, a través del genovès (*REW* 4132, *DCVB*), i expandit al venecià, it., fr., oc., cat., cast. i port. (Vidos, 1939: 160); tanmateix, segons el *DECat* (1980), seria el cat. l’idioma transmissor (Terlingen [1967: 285 i passim] interpreta força italianismes del cast. a través del cat.), afirmació contradita per Aprosio (2001-2003), que exhibeix doc. del genovès anterior a la catalana (Veny, 2012 a); l’alguer. *amant[e]* 85 és pres de l’it.

Trissa 42, 68, 147, 174, amb les var. *trisses* 69, 154, 155, *estrisses* 56, amb aglutinació de l’article (<*les trisses*, com *estisores*, dial. *estripes*), ha sofert un canvi d’ensordiment de la dental del mot originari, *drissa/drisses* (“per a subjectar es palo” 72; “cordes per a hissar la vela” 184), manlleu a l’it. *drizza*, deverbal de *drizzare* “manovrare alle drizze, mettere direttamente sù le antenne, i pennoni, le vele”, der. del llat. vg. *DRECTIARE (var. de *DIRECTIARE), origen del cat. *dreçar* (Vidos, 1939: 345-346). Es diu *trissa d’unes “cordes que van entre la guindarella”*

(bossell gros) i el bossell de dalt” (Savall, 1991: 76). *Trossa* 5, 56, 69 (“per a subjectar les antenes a l’arbre”), 72 (“per a assegurar es palo”), 79 és un manlleu al genovès, que ho va prendre del venecià, on seria una var. de l’it. *tralcio* ‘sarmament’ (< llat. TRADUCEM ‘murgó de cep’), ço que posa en dubte Coromines (*DECat*) (Vidos, 1939: 599-603). *Flonc* (“per a hissar” 155), amb la var. rotatitzada *fronc* 190 i el compost *enflonc* (“per hissar la vela” 56; “és la corda que hissàvem” 69), doc. al s. XIV, és d’origen obscur; Coromines suposa una base fonètica *FLONCU, que podria enllaçar amb el gr. EPHOLKÓN ‘que atreu, que estira cap a si’, amb interferència de parònims (*DECat*); cal tenir en compte el genovès del llatí med. *floncus* (a. 1301), que, com altres mots castellans nàutics (*anxoia*, *xaveta*, *andarivell*, *gúa*, *gussi*; Veny, 2009 a: 30-35), podria haver-se transmès al cat. Altres mots: *corda d’hissar* 163 (*corda* < CHORDA ‘fil cilíndric d’un instrument musical; soga’ < gr. KHRÖDE; *hissar* < probablement del fr. *hisser*, d’origen onomatopeic); *corda de l’apare[χ]o* 180 (*apare[χ]o* < cast.); *dogal* 167, pròpiament ‘corda per a lligar pel coll una cavalcadura’, del llat. tardà DÜCÄLE, der. de DUX, DUCIS ‘guia’. Són mots en relació *bossells* 17, 47, 56, 69, *curria* 36, *menes* 47 o *engines* 47, “cordes que uneixen car i pena”, *llavora fort* ‘estreny fort’ 56, *trossa fort* ‘trava fort’ 56, *guindalessa* ‘botó al cap de l’amant’ 133.

Estem davant uns mots tributaris al genovès (*amant*, *trossa*), si més no amb probabilitats (*flonc*), o bé rebuts de l’it. (*trissa*). Cal corregir l’afirmació de Coromines, que *flonc* “avui [és] només conegut en la variant *enflonc*” (*DECat*), car s’ha enregistrat a Borriana (155) i a Guardamar (190).

Són mots normatius *amant*, *drissa*, *enflonc*, des del *DG*, 1932.

